

Inspiratie en tips voor de versterking van het Nederlands

het basisonderwijs in de Vlaamse Rand

Extra middelen voor taalkrchtig onderwijs en flankerend onderwijsbeleid

Minister Weyts, bevoegd voor Onderwijs, riep 2023-2024 uit tot 'Schooljaar van het Nederlands. Hij voorziet extra werkingsmiddelen voor scholen in Vlaanderen met een groot aantal leerlingen met thuistaal niet-Nederlands. Met die middelen kunnen scholen **investeren in taalkrchtig onderwijs** en zo het Nederlands van de leerlingen versterken.

In 2021 heeft vzw 'de Rand' de uitdagingen, noden en behoeften op het vlak van taal in het basisonderwijs in de Vlaamse Rand onderzocht. Daarin werd gekeken naar de hefboomen van scholen en lokale besturen om via **flankerend onderwijsbeleid kinderen en hun ouders te versterken** in hun **Nederlands**. Hieronder vind je inspiratie voor een eventuele rol van het lokaal bestuur naar de scholen, linken met de regierol van het lokaal bestuur en ideeën voor concrete acties.

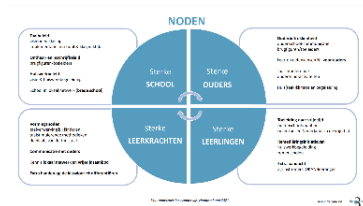
Het lokaal bestuur als partner van de scholen

Een lokaal bestuur voert de lokale regie over het vrijetijdsaanbod voor kinderen, het NT2-aanbod (Nederlands als tweede taal) en het aanbod oefenkansen Nederlands voor kinderen en volwassenen (ouders). Daar liggen een aantal kansen om naschools in de te zetten op taalstimulering Nederlands bij de kinderen en op het versterken van het Nederlands van de ouders.

Scholen kunnen voor het inzetten van extra middelen om het Nederlands van leerlingen te versterken ook kijken buiten de pedagogische opdracht en dus het klasgebeuren. Je kan van daaruit een aantal linken leggen met de opdrachten van een lokaal bestuur zoals:

- **Vrijetijdsparticipatie**
Scholen stimuleren ouders om hun kinderen in te schrijven in een vrijetijdsactiviteit. Voor kinderen die Nederlands leren, liggen er speelse oefenkansen in een informele en ontspannen context. De gemeente, sport- en andere verenigingen zijn daarbij een mogelijke partner voor de scholen.
- **BOA-decreet**
Het BOA-decreet biedt kansen om in te zetten op brede scholen en oefenkansen voor kinderen. Taalstimulering Nederlands is een element in het kwaliteitslabel van kleuteropvang in het decreet.
- **NT2 (Nederlands als tweede taal) en oefenkansen Nederlands**
Een lokaal bestuur voert de regie over het aanbod NT2 en oefenkansen Nederlands. Er liggen samenwerkingskansen om met scholen acties op te zetten die het Nederlands versterken via bvb. de organisatie of ondersteuning van zomerscholen, huiswerkklassen, de inzet van brugfiguren, NT2-aanbod voor ouders ... Scholen spelen zo mee een rol in het gemeentelijk taalpromotiebeleid.
- **Lokaal onthaalbeleid**
Tijdens de onthaalgesprekken met nieuwe inwoners die nog geen of weinig Nederlands kennen, wordt ook verwezen naar leer- en oefenkansen Nederlands op maat van volwassenen. Door een samenwerking met scholen kan dat nog versterkt worden.
- **Plan Samenleven**
Verschillende acties van het Plan Samenleven zetten in op het versterken van het Nederlands van ouders en kinderen. De acties brugfiguren in het onderwijs, oefenkansen voor ouders en (toeleiding naar) vrijetijdsparticipatie van kinderen en jongeren bieden mogelijkheden tot samenwerking.

Waarop kunnen scholen inzetten om het Nederlands te versterken?

Ter inspiratie bundelen we tips op 4 niveaus:

de leerlingen, de ouders, de school en de leerkrachten. Een combinatie van alle niveaus leidt tot een sterk en duurzaam effect. Alles tegelijk aanpakken is geen goed idee. Maak samen met de school/scholen doelgericht, bewust en afgebakend keuzes.

De kinderen

- **Vrijtijds participatie**

Je kan het Nederlands van leerlingen ook buiten de klascontext versterken in bijvoorbeeld. Een informele en speelse context. Scholen leiden leerlingen op basis van taalnoden vaak toe naar een vrijetijdsaanbod. [Inspireer ouder met tips](#). Er kan ook op school zelf een naschools aanbod i.s.m. met lokale partners plaatsvinden om de leerlingen te laten proeven van het aanbod in de gemeente. Laat je inspireren door [de visietekst en de handleiding](#) van vzw 'de Rand' en [Taalsterk](#).

- **Zomerscholen**

Om het zomerverlies Nederlands te beperken, kan je als school of als lokaal bestuur [een zomerschool organiseren](#).

- **Remediëringsinitiatieven**

De pedagogische begeleidingsdiensten hebben expertise, spreek ze aan. Je kan ook nadenken om op remediëring in te zetten via de organisatie van huiswerkbegeleiding, zomerscholen ...

De ouders

- **Versterken van ouders**

Ouders spelen een cruciale rol in de schoolcarrière en het taalverwervingsproces van hun kinderen. Veel anderstalige ouders kiezen bewust voor het Nederlandstalig onderwijs. Die keuze maken ze vaak uit positieve overwegingen in functie van de toekomst van hun kinderen. Daarbij moeten ze zich ervan bewust zijn dat die keuze ook voor henzelf implicaties heeft. Voor acties m.b.t. ouders kan het lokale bestuur een partner zijn.

- **De ouderbetrokkenheid en ouderparticipatie te verhogen**

Niet alle ouders zijn vertrouwd met ons onderwijssysteem en onze verwachtingen ten aanzien van ouders. Kijk in de folder naar de [tips voor thuisbetrokkenheid](#).

- **De brug naar lokale diensten en organisaties**

In contacten met ouders komen vaak bredere gezinsnoden naar boven. Voor schoolteams en (zorg)leerkrachten is het soms moeilijk om een relatie met kwetsbare ouders op te bouwen en de brug te slaan naar lokale dienstverlening. [Brugfiguren](#) kunnen die rol opnemen en zo leerkrachten ontlasten om zich op hun opdracht als leerkracht te kunnen focussen.

- **Aanbod NT2 en oefenkansen Nederlands voor ouders**

In een gericht onthaal en een goede ouder-schoolrelatie krijgen scholen zicht op de noden m.b.t. Nederlands leren en oefenen van ouders. Als scholen info over het lokale aanbod hebben, kunnen ze ouders toeleiden. Scholen kunnen hun infrastructuur ook openstellen voor een aanbod voor ouders in de school. Een CVO (Centrum voor volwassenenonderwijs) of Ligo heeft een aanbod om ouders te versterken in hun communicatie met de school. Dat kan via lessen of via ouderbabbels.

De school

- **Onthaal- & inschrijvingsbeleid gericht op de ouder-schoolrelatie**
Niet alle ouders zijn vertrouwd met ons schoolsysteem. Van bij de schoolstart moeten ouders weten wat de school van hen verwacht. Het moment van inschrijving biedt kansen om het belang van voldoende kennis van het Nederlands te benadrukken en uit te spreken wat je als school van ouders verwacht. De inzet van brugfiguren kan hierbij helpen. [Lees tips op www.derand.be](#). Lees ook meer in Klasse: [Teamscan instapmoment kleuteronderwijs](#)
- **Huiswerkbegeleiding & thuisbetrokkenheid**
De vraag van ouders naar huiswerkbegeleiding is groot. Voor een aantal ouders is het moeilijk om die rol op te nemen omwille van het scholingsniveau, kansarmoede, mentale en fysieke gezondheidsproblemen, éénuoudergezinnen, onregelmatige werkuren, te beperkte kennis ... Het lokaal bestuur kan daarbij een partner zijn. [Lees tips op www.derand.be](#). Lees ook meer in Klasse: [Laaggeletterde ouders](#) & [Helpen bij huiswerk](#)
- **Brede school**
Via het concept brede school wordt het netwerk met en rond een school versterkt. In dit samenwerkingsverband tussen school, lokaal bestuur en alle partijen die zich bezighouden met opgroeiende kinderen wil men de ontwikkelingskansen van de kinderen vergroten o.a. in het naschools aanbod. Huizen van het Kind, de buitenschoolse kinderopvang, sport, cultuur, bibliotheek ... kunnen een partner zijn in een Brede school zijn. Lees meer in Klasse: [Brede school](#)

De leerkrachten

- **Kennis van het lokale netwerk & vrijetijdsaanbod**
Leerkracht kennen soms weinig over het vrijetijdsaanbod en de oefenkansen Nederlands in de gemeente voor kinderen en hun ouders. (vb. het aanbod van het CC/GC, activiteiten in de Bib, vakantiestages, jeugdverenigingen en sportclubs ...). Zorg dat er info ter beschikking is op school.
- **Ondersteuning vanuit de lokale bibliotheek**
Uit het project *Lezen met Klasse* weten we dat er kansen liggen om leerkrachten te informeren over hoe de Bib een partner kan zijn voor bvb. leesbeleid, boekenhoeken, uitwisselingscollecties (boekpakketten op maat) ... Maak werk van een goede samenwerking tussen school en de Bib.
- **Professionalisering van de schoolteams i.s.m. pedagogische begeleidingsdiensten**
Het helpt als leerkrachten inzicht hebben in het taalverwervingsproces van (meertalige) kinderen om te komen tot een efficiënte en resultaatgerichte aanpak. Scholen kunnen hier aandacht voor hebben op pedagogische studiedagen of leerkrachten toeleiden naa het open vormingsaanbod rond taalverwerving, taalstimulerende methodieken, taalontwikkellend lesgeven, differentiëren ... van bijvoorbeeld [het Centrum voor Taal en Onderwijs \(KUL\)](#).
- **Communicatie met ouders**
Voor een aangepaste communicatie met anderstalige ouders zijn er vormen in [duidelijk geschreven](#) en [mondelijke taal](#).

Wat kan je doen als lokaal bestuur?

Breng de scholen die extra middelen krijgen samen. Je kan eventueel een rol spelen om te kijken of het zinvol is als scholen middelen samenleggen om bvb. de samenwerking met een partner voor brugfiguren in je gemeente uit te breiden, NT2 voor ouders op te zetten, naschoolse taalstimulering Nederlands voor kinderen te voorzien (link met het nieuw BOA-decreet), het netwerk rond scholen te versterken of eventueel een pilootproject Brede school op te zetten of te ondersteunen ...

Je kan scholen ook stimuleren tot een denkoefening om gerichte en duurzame keuzes te maken. Onderstaande vragen kunnen scholen daarbij helpen:

- Wat zijn de grootste uitdagingen op het vlak van het Nederlands van de leerlingen?
- Breng in kaart wat al gebeurt op school-, leerling-, leerkracht en ouder niveau.
- Wat werkt? Wat kan verbeteren en wat/wie heeft de school daarvoor nodig?
- Welk profiel hebben de anderstalige leerlingen en hun ouders?
- Wie is de primaire doelgroep? Zet je in op alle ouders of op een specifieke groep ouders?
- Wat verwacht de school van ouders? Wat moeten ouders weten over de school?
- Hoe verloopt de communicatie met de ouders? (digitaal, telefonisch, face-to-face,...)
- Welk netwerk is er rond de school (brede school)? Wie zijn partners waar men beroep op kan doen? Zijn daar quick-wins te realiseren?

Lees het [advies van de Taalraad](#) en laat je inspireren door deze [praktijkids voor taalondersteuning in het onderwijs](#).

Met welke partners kan je samenwerken ?

Zoeken scholen een samenwerkingspartner voor een aanbod waarmee ze het Nederlands van kinderen en/of ouders kunnen versterken? Hieronder vind je enkele suggesties uit het netwerk van vzw 'de Rand' die kunnen inspireren. Die organisaties zijn zich bewust van de context Vlaamse Rand en hebben aandacht voor taalstimulering en oefenkansen Nederlands voor kinderen en/of voor ouders. Vzw 'de Rand' begeleidt workshops voor begeleiders van taalstimulerende activiteiten en doet dat ook op maat als je een aanbod in of rond je school wil opzetten. [Lees meer.](#)

Biebabeleven vzw organiseert een gevarieerd aanbod naschoolse opvang IN de school, meteen NA de schooltijd. Ze hebben een zeer divers aanbod: van wetenschap en sport tot spel en mindfulness. De begeleiders nemen een talige begeleidershouding aan en zorgen zo voor taalstimulering Nederlands. Ze zijn vandaag actief in o.a. Beersel, Merchtem, Sint-Genesius-Rode en Wemmel.

www.biebabeleven.be

Contact: 0473 49 84 69 - hallo@biebabeleven.be

De Horizon vzw begeleidt leer- en oefenkansen Nederlands voor kinderen met een taalachterstand. Ze hebben ook een aanbod huiswerkbegeleiding. Ze volgen het principe van parascolair inhoud- en taakgericht taalonderwijs en zetten zo spelenderwijs in op taalstimulering Nederlands. Ze zijn vandaag actief in o.a. Beersel, Drogenbos, Linkebeek en Sint-Genesius-Rode.

www.dehorizonvzw.org

Contact: Annelies Peeters - 0477 62 81 65 - info@dehorizonvzw.be

De Klasbak vzw is gespecialiseerd in logopedie en ergotherapie. Ze organiseren huiswerkklassen, naschoolse taalgroepen op school, spel- en taalnamiddagen en een taalplein (voormiddag taalspelen, namiddag speelplein). Je kan bij hen ook terecht voor taallessen Nederlands en (individuele) studiebegeleiding. Ze zijn vandaag actief in Dilbeek en werken ook in de omliggende gemeenten.

www.deklasbak.be

Contact: Lien Devriese - 0485 69 97 85 – 0476 57 44 18 - deklasbak@outlook.be

De Studio vzw organiseert naschoolse lessenreeksen IN de school, meteen NA schooltijd. Ze hebben een zeer divers aanbod: van kunst en sport tot computer en yoga. Ze willen bijdragen aan de brede ontwikkeling van kinderen waarbij het Nederlands een middel is tijdens de activiteiten. Ze zijn vandaag actief in Dilbeek, Asse, Sint-Pieters-Leeuw en Sint-Genesius-Rode.

www.destudiovzw.be

Contact: Nele Hens - 0474 89 56 59 of Nele Van Praet - 0479 42 74 28 – vzwdestudio@gmail.com

Villa Basta laat jonge mensen experimenteren met theater, dans, video, muziek, tekst en beeld. Hun creatieve cursussen, vakantiecampen, workshops en projecten op maat sluiten aan bij de leefwereld van tieners. Je kan het aanbod van Villa Basta ook naschools op of in de buurt van je school organiseren, eventueel in samenwerking met je lokaal bestuur.

www.villabasta.be

Contact: 011 72 77 77 - halle@villabasta.be

Zeno Praxis begeleidt workshops en vakantiestages voor tieners die weinig Nederlands spreken en voor tieners met de nood aan extra speelse taalkansen Nederlands. Ze werken heel erg op maat en altijd met een achterliggend pedagogisch doel.

www.zenopraxis.be

Contact: Joeri Zelck - 0472 78 45 66 - joeri@zenopraxis.be

Roncha is een enthousiaste en creatieve freelancer uit de urbanscene. Hij geeft workshops met rap, slam en graffiti én eventueel in combinatie met een muziekproducer. Roncha focust op het speels oefenen van het Nederlands. Hij werkt visueel en creatief.

www.roncha.be

Contact: Eric Reyntjens - 0485 14 63 75 - roncha@roncha.be

Hakuna Matataal vzw biedt kinderen de kans om spelenderwijs hun Nederlands te verbeteren. Ze organiseren educatieve, creatieve taalkampen en taalateliers voor anderstalige kinderen. Al hun activiteiten zijn uitgewerkt vanuit een taalstimulerend idee, met een speelse invalshoek. Ze zijn/waren actief in Beersel, Asse en Sint-Pieters-Leeuw.

Info: www.hakunamatataal.be

Contact: Katrien Monteyne - 0495 04 71 82 - hakunamatataal@telenet.be

Sport en opleiding vzw organiseert sportieve, creatieve en cognitieve activiteiten in de vorm van workshops en lessenreeksen. Dit kan zowel naschools, in het weekend of in een vakantie via bijvoorbeeld een taalstage of zomerschool. In alle activiteiten moedigen ze hun begeleiders aan om een goede taalstimulerende houding aan te nemen. Ze zijn actief in o.a. Overijse, Hoeilaart, Tervuren en Sint-Genesius-Rode.

www.sportenopleiding.be

Contact: Jean-François Villers – 0468 31 09 11 – info@sportenopleiding.be

Oscarcrew vzw is een erkende jeugddienst in Vlaanderen en biedt o.a. recreatieve en educatieve kampen aan voor de eerste graad van het middelbaar onderwijs. Er wordt rond sport, spel en creatie gewerkt. Bij een educatief kamp is er in de voormiddag expliciet aandacht voor rekenen en taal.

www.oscarcrew.be

Contact: 0456 21 98 02 - info@oscarcrew.be

Koning Kevin is een landelijke jeugdorganisatie die creatieve activiteiten voor kinderen, tieners en jongeren organiseert. Ze werken op maat en zetten in op het speels oefenen van Nederlands.

www.koningkevin.be

Contact: 016 350 550 - info@koningkevin.be

Bamm! vzw biedt kunsteducatieve workshops en meerdaagse reeksen met extra aandacht voor creativiteit en taalstimulering. Tieners, jongeren en hun begeleiders gaan met kunst aan de slag.

www.bamm.be

Contact: 016 65 94 65 - info@bamm.be

Groep Intro is een landelijke organisatie met een afdeling in Halle-Vilvoorde. Ze werken naar maatschappelijk kwetsbare jongeren die een afstand ervaren binnen de schoolse context, de vrije tijd en buurt, de arbeidsmarkt ... Groep Intro werkt op maat van scholen, lokale besturen en partners.

www.groepintro.be

contact: Vicky Victor - 0470 13 16 94 - Vicky.Victor@groepintro.be

PIN vzw gaat voor een volwaardige participatie van mensen met een migratieachtergrond. Ze bouwen met lokale besturen en scholen een inclusief beleid uit en schakelen ervaringsdeskundige toeleiders en brugfiguren in.

www.pin.be

Contact: Nes Stinis - 02 304 48 45, nes.stinis@vzwpin.be

CVO's Crescendo, Semper en Kisp zijn centra voor volwassenenonderwijs (CVO's). Ze willen elke volwassene de kans geven kennis en vaardigheden te verwerven om zelfbewust te werken aan zijn toekomst. Ze bieden een ruim aanbod van lessen voor bijvoorbeeld ouders of werken voor de leerlingen van de derde graad (16+).

CVO Crescendo - www.crescendo-cvo.be

CVO Semper – www.cvosemper.be

CVO Kisp – www.kisp.be

Ligo helpt ouders om in hun eigen tempo kennis op te frissen en ze te versterken. Wat ouders leren, hangt af van wat ze nodig hebben vb. taal, computer, de ouder-schoolcommunicatie ... Elk aanbod heeft eigen doelstellingen, zowel voor Nederlandstaligen als anderstaligen.

www.ligo.be/halle-vilvoorde

Contact: Greet Vanbeneden - 02 252 51 50 - info@ligo-hallevilvoorde.be

SAAMO werkt aan samenlevingsopbouw via o.a. gelijke onderwijskansen (GOK). Ze ondersteunen het schoolbeleid, werken met ouders als een partner van de school, bouwen mee aan een netwerk rond de school en leggen de brug met de buurt als krachtige leeromgeving (o.a. via vrije tijd).

www.saamo.be/vlaams-brabant

Contact: Kirsten Saenen - 0497 78 98 97 - kirsten.saenen@saamo.be

Arktos vzw is een Vlaams expertisecentrum voor kinderen en jongeren in kwetsbare situaties. Arktos wil hen versterken in hun talenten en vaardigheden. Daarnaast ondersteunen ze ook ouders, scholen, partners en overheden bij het omkaderen van deze kinderen en jongeren.

www.arktos.be

Contact: Dirk De Rijdt - 0473 73 08 76 - dderijdt@arktos.be

Wil je graag meer informatie of wil je van gedachten wisselen over jouw idee?

Ken je nog een andere organisatie in de regio? Laat het ons weten.

Stuur een e-mail naar taalpromotie@derand.be.

Spreek eventueel een organisatie aan die al actief is in je gemeente of regio. Mogelijks zijn ze bereid om in te zetten op taalstimulering bij kinderen of leer- en oefenkansen Nederlands voor ouders. Vzw 'de Rand' kan ze ondersteunen in het verwerven van de nodige kennis en expertise op het vlak tweede taalverwerving, een talige begeleidershouding, het uitwerken van taalstimulerende activiteiten ...